

Utopi och begär

Några tankar om *Liquid Excess*

I texten till utställningen som består av två separata delar, filminstallationen *Gifted Men* och *Homotopos*, betonas rummets och byggnadens roll som ram runt två olika praktiker som båda involverar män och deras kroppar. *Gifted Men* visar institutionaliserade spermadonationer, och i *Homotopos* behandlas den historiska praktiken där pissoarer även är mötesplatser för sex mellan män. Ordet *Homotopos* för mina tankar till filosofen Foucaults idé om "heterotopia", men Foucault menar inte nödvändigtvis något sexuellt med sitt begrepp, och hans "homotopia" är snarare den normerande och institutionaliserande vardagen som med sin hegemoni inlemmar och "sväljer" avvikande praktiker och lokaler med sina egna lagar och regler. Heterotopia är för Foucault tidsbundet, i det att det utgår från en praktik, och denna praktik är även lokalbunden, som i exemplen med spermaklinikerna och pissoarerna. I båda dessa rum finns det hierarkier, lagar och regler som upphör när man lämnar platsen, och den identitet man har medan man är i "enklaven" behöver inte följa med en vidare – många väljer också att vara mer eller mindre hemlighetsfulla när de kommer tillbaka till "homotopia".

Samtidigt kan man associera homotopia till ett ställe som förhåller sig till en homosexuell praktik, en homo-*utopia* kanske? Som Judith Butler säger, och som Berglund och Sundell tar upp i sina queer noise-verk, så kan det avvikande verka extremt störande för det normerande, samtidigt som vi alla (både kvinnor, män och icke-binära) enligt Butler har extremt mycket att vinna på att inse att våra identiteter är flytande och omvandlingsbara, och att identitet är något vi kan utveckla kreativt och till stor del välja. Att öppna för kreativitet, diskussion och mångfald när det gäller vad kön och sexuell identitet är borde med tiden leda till ett friare samhälle.

Fröydi Laszlo

Göteborg, oktober 2018

Med stöd av

Projektstöd Pronto, Göteborgs Stad

Konstnärsnämnden

Tack till

Karl Tyrväinen, Arkitekt

Arne Nilsson, Sociolog

Redan Freud ansåg att kön och sexuellt begär inte är något biologiskt fastlagt, utan att människans begärsstruktur och sexuella identitet präglas av vad vi upplever i vår kultur, från tidig barndom och genom ett helt liv.

Även filosofen och psykoanalytikern Cornelius Castoriadis framhåller individens självförståelse och frihet, samt att möjligheten att skapa ett samhälle där individen upplever frihet och rättvisa beror på om vi klarar av att ifrågasätta de "sanningar" som våra institutioner bygger på. Med institutioner avser han inte bara de byggnader där makt och hegemonisk kunskap verkar, utan lika mycket en grupps religion, språk, etiska värderingar, eller hur sexuella relationer regleras. I både *Liquid Excess* och *Homotopos* sätts det frågetecken både på reglerande praktiker och på hur dessa praktiker förhåller sig till en utopisk vision. Både Butler och Castoriadis ser ganska positivt på relationer och kollektiva ansträngningar som samhällsskapande kraft, och att vi genom att kämpa för alternativa identiteter kan uppnå att samhället kommer att spegla denna frihet i form av flera möjligheter till att vara "normal" (dvs ej stigmatiserat eller avskilt). Samtidigt kan fokus på relationer, familj och i synnerhet barnet som en bild för den framtid vi kämpar för, enligt filosofen Lee Edelman, leda till att alternativa identiteter suggs upp och inlemmas av den normerande samhällspraktiken utan att någon verklig frigörelse sker. I stället förespråkar han en anti-relationell frigörelse där begäret i sig måste få finnas oavsett om det verkar för något som anses samhällsnyttigt (t ex reproduktion) eller inte. Vilken ståndpunkt vi än intar så är det mer nyanserat och givande att tänka utifrån ett queer-perspektiv än att dikotomisera frågorna om kön, identitet och institutionaliseringen av vår sexualitet i stereotypa mans- och kvinnoroller.